

DATUM
2020-06-10
ERT DATUM
2020-03-11

DIARIENR
2020/70-4
ER BETECKNING
U2020/00129/GV

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Validering – för kompetensförsörjning och livslångt lärande (SOU 2019:69)

Statskontoret avgränsar sitt yttrande till fem förslag som rör styrningen och organiseringen av utvecklingsarbetet med validering. Vi tillstyrker förslagen i Valideringsdelegationens slutbetänkande att:

- Införa en generell reglering av validering och en gemensam, övergripande definition av validering som baseras på Europeiska unionens råds rekommendation.
- Ta fram en nationell strategi för kompetensförsörjning och livslångt lärande där validering ingår.
- Fortsätta arbetet med att förbättra statistiken om validering.

Vi avstyrker däremot förslagen att:

- Regioner ska kunna ansöka om medel från Tillväxtverket för att utveckla strukturer för validering.
- Inrätta ett råd för validering.

Statskontoret tillstyrker förslaget om en gemensam, övergripande definition av validering

Statskontoret tillstyrker förslaget att införa en generell reglering av validering och en gemensam, övergripande definition av validering som baseras på Europeiska unionens råds rekommendation.

Vi instämmer i Valideringsdelegationens bedömning att det är viktigt att det svenska systemet för validering har en gemensam utgångspunkt. I en rapport från 2013 pekade vi på att det fanns flera tolkningar av begreppet validering bland aktörerna i valideringsarbetet, och att en ökad samsyn vore önskvärd.¹

Vi har tidigare tillstyrkt förslag om att det svenska valideringsarbetet borde utgå från den definition som Sverige har ställt sig bakom i Europeiska unionens råd,²

---

¹ Statskontoret (2013) *Kartläggning och bedömning av valideringsinsatser för utrikes födda*.

² Statskontoret (2016) *Remissvar – Validering med mervärde*, Dnr 2016/138-4.

och ställer oss bakom förslaget om att utgå ifrån den definitionen men anpassa den till ett för svenska förhållanden mer etablerat språkbruk.

Delegationens förslag är att den nya definitionen införs i skollagen och i en ny valideringsförordning. Enligt förslaget ska bestämmelser om validering i högskoleförordningen och förordningen om yrkeshögskolan hänvisa till den nya valideringsförordningen. Vi har inte tagit ställning till om detta är rätt sätt att reglera den nya definitionen, eller om den borde regleras på något annat sätt. Vi är dock positivt inställda till att regleringen är generell i den meningen att den är likvärdig över hela landet och mellan olika utbildningsformer och andra verksamheter. Detta leder till en högre grad av likvärdighet, förutsägbarhet och tydlighet för de som utför validering och de som vill ha sina kunskaper validerade.

Vi tillstyrker även förslaget om en övergripande nationell strategi för kompetensförsörjning och livslångt lärande

Statskontoret tillstyrker Valideringsdelegationens förslag om att ta fram en övergripande nationell strategi för kompetensförsörjning och livslångt lärande.

Vi har tidigare konstaterat att strategier kan förbättra styrningen under vissa förutsättningar.³ I samma rapport identifierade vi tre sammanhang där strategier kan vara ändamålsenliga:

- För att beskriva ett samhällsproblem i en större kontext och öka förståelsen och legitimiteten för regeringens mål och åtgärder.
- Vid tvärssektoriell styrning för att styra och samordna åtgärder, resurser och aktörer från olika sektorer.
- Som utgångspunkt för förhandlingar och överenskommelser med aktörer inom områden där staten saknar direkt inflytande.

Som delegationen konstaterar passar en strategi för kompetensförsörjning och livslångt lärande in i alla dessa sammanhang. I samma rapport pekade vi på att strategier inte bör vara abstrakta och svepande, utan att de behöver ha en tydlig koppling till konkreta åtgärder för att bidra till styrningen. Strategier bör även innehålla en tydlig idé om hur de olika delarna som ingår i dem ska hänga ihop och komplettera varandra.⁴ Vi anser att strategin borde formuleras med detta i åtanke.

---

³ Statskontoret (2018). *Strategier och handlingsplaner – ett sätt för regeringen att styra?* Om offentlig sektor.

⁴ Statskontoret. (2019). *Utvärdering av strategin för unga som varken arbetar eller studerar*. Slutrapport. 2019:12. Sida 27.

Vi instämmer i bedömningen att statistiken om validering behöver förbättras

Statskontoret instämmer i Valideringsdelegationens bedömning att statistiken om validering behöver förbättras. Vi har tidigare framhållit att förutsättningarna för uppföljning och utvärdering på valideringsområdet behöver förbättras och att en viktig del i det är att det finns tillräckligt omfattande och tillförlitliga registeruppgifter.⁵ Vi tillstyrkte därför ett förslag i Valideringsdelegationens delbetänkande (SOU 2018:29) om att fler uppgifter om studenter skulle föras in i högskolornas studieregister och Statistiska Centralbyråns (SCB) universitets- och högskoleregister. Mot bakgrund av att detta inte ännu skett vill vi återigen framhålla vikten av att dessa uppgifter förs in i statistiken.

Vi avstyrker däremot förslaget att inrätta statsbidrag för att utveckla strukturer för validering på regional nivå

Statskontoret avstyrker förslaget att regioner ska kunna ansöka om medel från Tillväxtverket för att bidra till att utveckla och etablera effektiva strukturer för validering på regional nivå. Vi har tidigare konstaterat att riktade statsbidrag till kommuner och landsting kan leda till att skillnaderna i kvalitet mellan kommunerna ökar,⁶ vilket skulle motverka regeringens målsättning att göra tillgången till validering mer likvärdig och systemet för validering mer sammanhållet. Riktade statsbidrag kan dessutom försämra möjligheten att prioritera och planera verksamheten och innebära betungande administration.⁷ Ett eventuellt stöd till regionernas valideringsarbete bör därför enligt vår bedömning inte utformas som ett riktat statsbidrag.

Om regeringen ändå går vidare med förslaget vill vi understryka att man i så fall bör avsätta resurser för uppföljning och utvärdering. Vi har tidigare påpekat att detta är en förutsättning för att det ska vara möjligt att bedöma effekter av statsbidrag, och för att de projekt som finansieras ska kunna bidra till ny kunskap och sprida goda erfarenheter.⁸

---

⁵ Statskontoret (2013). *Kartläggning och bedömning av valideringsinsatser för utrikes födda*; Statskontoret (2016). *Remissvar – Validering med mervärde*, Dnr 2016/138–4.

⁶ Statskontoret. (2016). *Statens styrning av kommunerna*. Sida 10f.

Statskontoret. (2019:2). *Utveckling av den statliga styrningen av kommuner och landsting – en analys*. Sida 39.

⁷ Ibid.

⁸ Statskontoret. (2019:12). *Utvärdering av strategin för unga som varken arbetar eller studerar*. Slutrapport. Sida 10, 29.

Vi avstyrker även förslaget om att inrätta ett råd för validering

Statskontoret avstyrker Valideringsdelegationens förslag att inrätta ett råd för validering under ansvarigt statsråd.

Enligt delegationens förslag skulle rådet för validering på längre sikt ingå i den organisation som föreslås implementera strategin för kompetensförsörjning och livslångt lärande. Det finns dock nackdelar med att föregripa den nationella strategin, som ännu inte tagits fram, eftersom olika organisationsformer kan vara lämpliga beroende på hur strategin utformas. Vår ståndpunkt är att det är viktigt att välja en ändamålsenlig organisationsform baserat på det arbete organisationen ska utföra, och att man därför bör avvakta tills dess att arbetet med strategin är påbörjat och det står klart vad den tvärgående funktionen ska ha för uppgifter.

Valideringsdelegationen argumenterar övertygande för att ett antal organisationsformer inte passar för ändamålet. Att dessa organisationsformer inte passar betyder dock inte enligt vår bedömning att ett råd för validering bör inrättas. Det finns andra organisationsformer än de som diskuteras i slutbetänkandet, som skulle kunna vara mer ändamålsenliga. Delegationen har inte heller gjort någon närmare analys av för- och nackdelarna på längre sikt med att utforma den tvärgående funktionen som ett råd, eller varför ett råd skulle vara en ändamålsenlig organisationsform utöver att det skulle ge frågan politisk tyngd och tydliggöra ansvaret inom Regeringskansliet.

En av anledningarna till förslaget att inrätta ett råd för validering är att utvecklingsarbetet med validering inte ska tappa fart. Vi ser poängen med resonemanget och håller med om att det är viktigt att utvecklingsarbetet inte stannar av, men menar att ett bättre sätt att hålla uppe takten i arbetet vore att påbörja arbetet med en strategi för kompetensförsörjning livslångt lärande så snart som möjligt.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningschef Gabriel Brandström och utredare Hugo Faber, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Hugo Faber